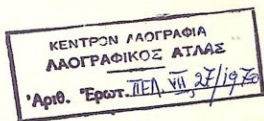

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

10-1-70/5-2-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Χωρίον.. Μάνεβι*
(παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας *Ναυπλίας*
Νομοῦ *Ἀργολίδος*
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Λάμπρος*
Ποζιός..... ἐπάγγελμα *διδάκταλος*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Μάνεβι.. Ἀργολίδος*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *5*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Παναγιώτης.. Καρα-*
μᾶνος.....
ἡλικία *64*..... γραμματικαὶ γνώσεις *ἀπόφοιτος ἑλλην-*
νικοῦ σχολίου..... τόπος κατοικίης *Μάνεβι*.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; *Ὅλας αὐτὰς δύναμιναι καλλιεργηθῶν. ἰκτιβίς προωρίζαντο διὰ τὴν βοσκὴν.*
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ;
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Ἀνῆκον εἰς τοὺς χωρικοὺς καὶ ἰδιοκτηταί.
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατον του ; *Μερικοὶ τῶν διανεμούν μετὰ τοῦ γάμου τῶν τέκνων τῶν μερικοὶ μετὰ τὸν θάνατον τῶν*

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

... Συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... Μαλιστα

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

... Δὲν ὑπῆρχον οὐδὲ ποτε ταινῶν κτημάτων

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... εἰς Κορινθίον

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται (τῆλης) ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

..Με ζωϊκὴν κόπρον ..

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ..Κατὰ τὸ ἔτος 1923 ..

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ..

..Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1924 ..

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον, αὐτὸ ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ..

Εἰς ὅλα τὰ κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο ὁ ἴδιος τύπος.
Μετ' ὅσον ..
Κατεσκεύαζοντο οἱς .. Μωλδίαν καὶ Ἀργος

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ..Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1960
3) Μηχανὴ θερισμοῦ ..Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1955 ..

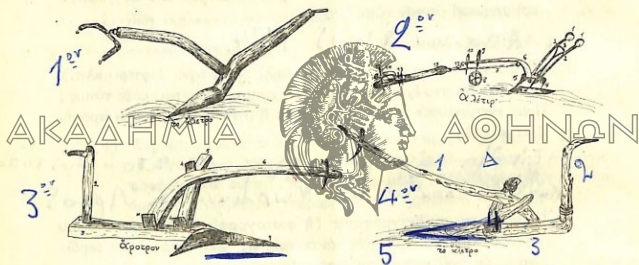
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). Α.Π.Θ. τῶν ἔτων 1955.

5) Μηχανή ἀλωνισμού. Α.Π.Θ. τῶν ἔτων 1934.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

Τὸ κατασκευάζον... εἰς Ἰ.δ.ε.α. εἰς Κη.Π.Δ. -
ἐργαζοί.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. σταβάρι	6.	11.
2. χίρι δια	7.	12.
3. κοκκιοῦρι	8.	13.
4. σῶτις	9.	14.
5. ὄνι	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμῃσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφῆσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

...Τὸ ὕνι... ἦτο... ὡς... τίς... τὸ... εἰς... νι... ζῶ... μ... ν...
 ἄροτρον... καὶ... ἦτο... μ... μ... μ... μ... μ... μ... μ... μ... μ... μ...
 ἄροτρον... ὅλων... τῶν... εἰδῶν... τῶν... χωραφιῶν.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;... ὡς... εἰς... τὸ

εἰκονιζόμενον... ἄροτρον... εἰς... τὸ...
 6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; Ἐ.κ. σιδήρου.

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

Ἐχρησίστηται... τὸ... ἔκ... π... νι... τὸ... πριόνι,
 τὸ... πριόνι... ἀρίδι... καὶ... τὸ... ξυλοφάι.....

ρινι ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο, ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Μ. & Χ. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*
 β) *Μ. & Χ. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*
 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
Ἦτο ἀναγκαῖος.

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λαυριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΖΥΓΟΣ παλαιότερον ἦτο (ἢ) σημερινόν

*Σήμερα δὲν ὑπάρχει
 τὰ ἐξαρτήματα. ὡς ἀμφοτέρω ζῶα, ζυγός.*

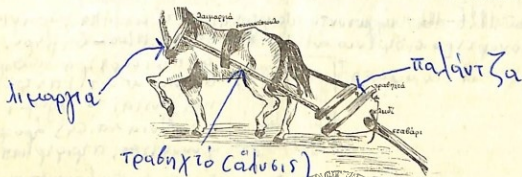
- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; *Σήμερα δὲν γίνονται ποτε*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε πρὶα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας : ἄνδρας, ἑταιριώτερον, διὰ καὶ γυναῖκα ἐν ἀνάγκῃ.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. ὡς ἂν ὡς ἄνθρωπος... ἑταριώτερον... Μόνον... πρὸς ἢ ἑταριώτερον... εἰς τὸ σιδηρὸν.

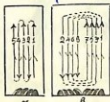
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα, ἢ φωτογραφία). Μὲ σχοινί τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων... ἑταριώτερον... τὰ ἄκρα τοῦ σχοινοῦ εἰσὶν δεθῆναι εἰς χαλινάρια τῶν ἑταριώτων καὶ ἑταριώτων.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Μέχρι τοῦ 1926 ὁργωναν τὸ χωράφι με εὐθεία καὶ εἰδερνία διέτρεκα κατ'εὐθείαν γραμμὴν.

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Ἀπὸ τοῦ 1926-1940 ὁργωνντο περιφερειακῶς τὰ χωράφια, με μονότροπο εἰδερνίο καὶ φῖ. Ἀπὸ εἰς τὸ 1940-ἐξ ἔκτατον τὰ περιετρετα εἰδερνία

ὁδηγῶν ἀπὸ τῆς πέτρας καὶ γίνεται τὸ ὄργωμα με εἰδερνία εἰς τὴν ἄροτρα μονότροπα, περιετρετακῶς

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλως τις τρόπος ὀργώματος, σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.);

... ἐγένετο καὶ γίνεται εἰς λωρίδας (σπο-ρεῖς).

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιὰν; Ὁχι....

με αὐλακιὰν, ἀλλ' ὡς ἐπιδόρζον ἕνα τμήμα καὶ τὸν ἄροτρον κ.λ.π.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον;

Δὲν ἐγένετο οὐδὲ γίνεται με σκαπάνην.

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Διὰ τὰ δημητριακὰ ἐγένετο καὶ γίνεται ἕνα κοινὸ ὄργωμα, καὶ κατ'εὐθείαν καὶ σπορὰ, δὲν προσηγὼτο οὐδὲν ὄργωμα. Τὰ χωράφια ἤσαν καλλιερημένα ἀπὸ πρὶν διὰ καπνοῦ.)

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορὰς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Δίν. γίνεται οὐδέν ὄργωμα.....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Δίν. καλλιεργεῖντο κηπευτικά. ὅπου ἔστιν ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸν ἄγρον. καλλιεργεῖται μετὰ φύτευ
καὶ γίνονται 2

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα- νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν. ...

Δίν. γίνεται καθ' ὅσον ἀγρανάπαυσις. ὅπου τοῦ μικροῦ κλήρου.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Τὰ δημητριακὰ σπέρνεται μετ' ἵνα ὄργωμα τὸν Νοεμβρίον.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; Μεταγερσια. ὁ σπόρος

μετὰ τὴν ἔκτασιν. ὁ σπόρος. καὶ ὁ σπέρων. χρησι-
μοποιεῖται μίαν... φοράν.....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλει-
 ψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
 τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

Μὲ τὰ ζιόνι, δαλαδῆ, διὰ σιδερίνιον κοφτεροῦ
 καὶ πυρίτου ἔργαλειον, ἀεφρωμένον... εἰς τῶν
 ἄκρων ζυλινῆς ράβδου:

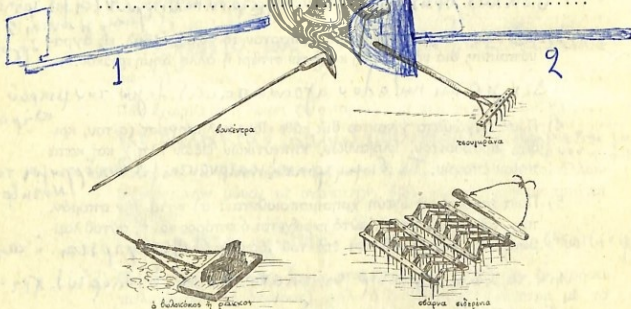
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
 σμα, διβόλισμα);

Μετὰ τὸ ὄργωμα γίνεται σβάρνισμα.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα,
 τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
 περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
 διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
 διάσματά τινων ἐκ τούτων).

Γίνεται μὲ μακροκίτην καὶ μακροκίτην (9)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
 που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Εἶναι οἱ ὧς ἄνω... ματογκίτρες καὶ οἱ μα-
τογκίτες.....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

Μόνον κατὰ τὴν... σποράν, κυρίως δὲ διὰ τὸ
γκόρπισμα τῶν λιπαρῶν καὶ 2^{ος} πρόσωπον τῆς
οἰκογενείας

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σποράν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Δίν. γνῆται καλλιέργεια ὀσπρίων...

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

Τὰ πτωχολύρα χωράφια, ρέλαθούρη, βίκω καὶ σπανίω
ρόβη. Μὲθυστὰ τὰ καλὺντρα χωράφια. Τριφύλλι δὲν καλλι-
εργήται.

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμη-
λων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφύτευοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές)
καὶ ἄλλως. Παλαιότερον δὲν ἐκαλλιεργοῦντο.

Σήμερον καλλιεργοῦντο εἰς βραγίεσ.
ἐσπέρνονται

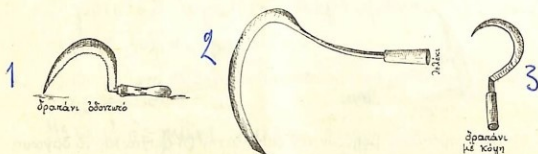
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α.' Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Μὲ τὸ δρεπάνι, ὡς... τῆς... τοῦ...
ἀριθμοῦ 1

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

Δεν ᾤσαν, ἀλλὰ ἐργαλεῖα θερισμοῦ
ἐν χρήσει, τοῦ ὡς ἑνὸς
δρεπάνι.

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσεσ) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Δ.ν. ἀπὸ τῶν

οὗτοι ὑπάρχουν χόρτα
κ.λ.π.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.)

? Ηχοράζοντο... ἀπὸ τὰ μαχαθρία εἰς Ἄργος, ἢ τὰ κτ-
τὰ κτ-
κα.

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.)

ὄχι

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ.

Ἐθερίζοντο εἰς ὕψος 20-25 ἑκατοστὰ

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

Ἐλέγοντο καλουμένα

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ;

ὄχι ἴδιοι... οἱ θεριζοῦντες ἐπιθετοῦν ἐπὶ τὰ χερσὶ-
βολα ἐπὶ τῶν ἐδαφους

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἐπιθετοῦντο κατὰ ὠρὸν 50-100
χερσὶν μαζί

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

..Ελίσχοντο οὐ γυροί.....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

..Εὐρίπ. ζον... Γαλήμιρον. Θερί. ζον. αὐ. Θερ-
σικαν. μυκωναν... οἱ... ἴδιοι... οἱ... ἴδιοι...
κ.τ.λ. τιν. τῶν ἀγρῶν, ἄνδρες. καὶ γυναῖκες.

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ονοματολογίαν).....

...Δέν... ἤρχοντο... ζῖνον... Θεριστοὺ (ἐργα-
ταί).

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

..Δέν... ἔφεραν οὐτε... οἱ ἄνδρες, οὐτε αἱ
γυναῖκες... εἰς τὰς χεῖρας τῶν... καὶ,
οὐτε... περιεβάλλοντο τι... τῶν...
μέσων... τῶν.....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

... Δὲν ἔδιδετο ... τραορχή

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ἐτραγουδοῦσαν ... διαφορὰ τραγούδια, ὅχι ... χηρτικὰ μὲ τὸν θερισμόν.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυροὺς ἢ φάσαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον

... Δὲν ... ἀφιναν μέρος ἀθήριστον.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρασιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν, ἀπὸ τὸ μεσημέρι ... ἕως ... τὸ ἀποχῶμα

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Οἱ ἰδίας... οἱ θριγῆς... ἐκχυμάτιζε... 3-5.
 δεμάτια... τίς... ἐκκαλοῦν... ὡρὰν, ἀφ' οὗ
 ἐπηχυνε... κοντά... τίς αὐτὸν.....
 ἔδενοντο... μὲ... δεμάτια... κατέσκηναμε-
 να... ἀπὸ... βλαστοῦς... αἰκλῆως.....
 οὐδὲν ἐργαλεῖον... ἐχρησ. μο.ταιῆτο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;.....

Ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν..

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1962.

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Γίνεται... ἵνα... φύτευμα... ἀπὸ... 15-28
Φεβρουαρίου καὶ ἄλλο... ἀπὸ... ἀρχῆς
ἔως... 20... Ἀπριλίου.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν... γίνεται... καὶ... μὲ... ἄροτρο

καὶ μὲ... ματωῦρες καὶ ἄλλων... εἶναι
λαοπῆ, μὲ... βιδιρένια... δεικνύοντα.
Εἰδικοὶ... ἐρχάλλιον... δέν... χρησιμοποιοῦται.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. Ἐσυνθίζετο ἡ διατροφή

ἐν... τῶν... μὲ... σανόν καὶ ἄλλων... ὁ σανός ἐσπέρνεται
κατὰ μῆνα... Δεκέμβριο καὶ Ἰαννουάριο... ὁ σανός
τῶν... κατὰ... ἔμεινε... περί... 15... ἡμέρας... ἄδενος εἰς τὸν
ἄλλον... πρὸς... ἔμεινε... καὶ μετὰ... δεικνύοντα καὶ μετὰ

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανός καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). Τὸν... Ἀπρίλιον, μὲ... ὄρασαν... (ῥῶνα)

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) . Δὲν ἔχρησιμοποιεῖτο...
 ἔργασιον.....

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Συνήθως μεταφέροντο κοντὰ εἰς τὸ
 ἄλωνι.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

Καλεῖται θεμωνιά. Γίνεται ἡ τοποθέτη-
 σις εἰς σωρόν ἀπὸ 10 - 20 δεμάτια...

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλώνι;

Ὑπῆρχον ἀνέκαθεν ἄλωνια διὰ τὸν
 ἄλωνισμόν καὶ δημητριακῶν.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποῖαν θέσιν;

Ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ ἔξω. Κατα-
 σεκωμένα τὰ ἄλωνια.....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐάν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρή-
σις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἦσαν... Κοινὰ τὰ ἀλώνια, κοινὰ τὰ καὶ
τὰ χρησιμοποιοῦσαν μετὰ τὴν θείαν ὁλοῖσι καὶ
κοι. ἔτι 2 ἡμέρῃ
ἔτι 2 ἡμέρῃ ὁ
ἀλωνισμὸς
ἀλωνισμὸς
ἐν μέντοι
βουλίου.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;
Ἀρχεται ἀπὸ ἀρχαῖου νόμου καὶ λήγει κατὰ τὰ μέτρα
βουλίου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Ἦσαν πετράλωνο, ἀκτινικά, ἀκτινός
8, 50μ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων).....

Ἐγίνετο μόνον ἑναὶ καθαρισμοί.
πρὸς τῇ χρησιμοποιοῦσιν τῶν.....

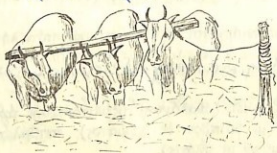
- 9) Ἡ ὥς ἂν προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Δὲν γίνετο ὠρισμένην ἡμέραν καὶ
ὥραν.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Ἐτοποθετοῦντα πρῶτον τὰ δῆματα ἔρριζα
μετὰ τὰ ἡνιοχόν καὶ τὰ ἡσίωνον καὶ
ἐν βουνίχῃ ἤρχιζεν ὁ ἄλωνι. β. μ. β.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχύνων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύνων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλ-
ωνιστοῦ ξύλινος στῦλος, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
στρούλουρας, δοκάκη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον των τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Εἰς τὸ μεθον. τῶν ἄλωνιστῶν δὲν ἔτοποθετοῦντο.

ἐν βουνίχῃ στῦλος. Τὸ ἄλωνισμα ἐχρῆστο.

διὰ τῆς κατηπατήσεως ὑπὸ περιφερομένων

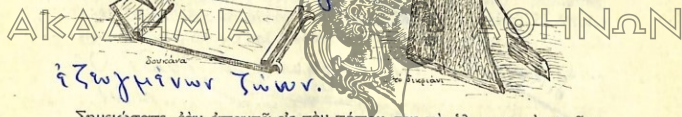
4- ὁ ἡνιοχὸν ἢ ἡμῖανων αἱ ὁποῖαι ἔτραφον καὶ
ἐν τοῦτον ἢ κατὰ τὴν δυνάμειν αὐτῶν.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἄλωνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἄλωνιστοῦ. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἄλωνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Ταῦτα ἀδυνά-
ζονται. Τὴν ἀπερίφραστο συνδεδεμένην πρὸς ἑαυτὴν
διὰ τοῦτο ἐπὶ τὸν ἰσχυρισμὸν τὸν ἀποφασιστικὸν
πρὸς τὸ ἀδυνατῆν ἐκείνου τῶν οὐκ...

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἑλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλώνιου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Εξαρτιμοποιήτο «ντουήνι», βανίς, μαζι
μήτε ζωα καὶ ἐβύρετο κωδ.
κωδ. Εξαρτιήτο
ἐκ τῶ ζυγοζώου

Σημειώσατε, ἔαν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι,
βωλόςουρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνι-
στικὸν μηχάνημα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχυῶν τούτων ;

περιφερομένων ἐπ' αὐτῶν σταχυῶν τούτων; ...
 ἦτο. βρήκατο δ' ὀρθογωνίου παραλλη-
 ληπιδίου διαστάσεων 1 χ.ο., 5ο.μ.
 ζήλινον, καὶ ἀπὸ κάτω εἶχεν κοπτερά
 δόντια. ἦν λαμρινάδ. Ἐλχέτο
 <ντονχεν1.>.

8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

(Ἀρχίζει) .. ἀρχίζει .. κατὰ τὴν 9^η π.μ.
καὶ ἐπὶ τῶν 12 κατὰ τὴν 6^η μ.μ. ἔχειν ..
διεκόπτεται ..

12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Ἐχρησιμοποιοῦντο τὸ ξύλινον .. δικριάνι ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δικριάνι

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμού ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ;

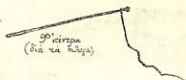
(Ρίπτει), ἔρριπτε τὸν ἀκόπον .. 6 τὰ χυς μὲ τὸ ξύλινον .. δικριάνι ..

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

ἔστιν ἡ τοῦ ἐν χρήσει εἰδικῆς ἀλωνόβεργας, πορὰ τοῦ καμπουτῆρος ..

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Δεν ὑπῆρχιν... τίδῃ... ὀνομασία... τρ. ὁ. τοῦτο.
Ἡλωνι. (σιτο... μία... στρώσεις).....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Ἐλῆχοπο... ἡλῶμα...

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνασταὶ καὶ ἀγωνισταὶ), οἱ ὁποῖοι εἶχον βοδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

Ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Δὲν ὑπῆρχον ποτὶ ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὸν στάχυν, παρὰ ὁ περι-

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· ὅσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

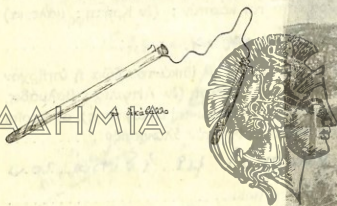
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ὄρου δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

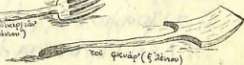
Κατὰ τὸ... ἀλώνισμα διὰ τῶν... ζώων... ἐτραγουδοῦντο
τραγούδια... κ.κ. Κόρετε νῆ... Λίγη... τῶν... ἔλιν...
κ.κ. πᾶς... πονή... μου... ἐστὶ... Μωριά... κ.κ. π.

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωπιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταίρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ
ἀλωνα... μηχανή... Κατὰ τὸ 1950... τὴν ἐπρομηθεύθη
β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

Λέχονται... λειῶμα... τὸ... λειῶμα σωρεύεται
... μὲ... δικριάνι... κ.κ. ζύλινον... μὲ... φτυρίον... ζύλινον
... καὶ... μὲ... δικιργιάνι... μὲ... δικιργιάνι... φτυρίον
... κατὰ... δικιργιάνι... κ.κ.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

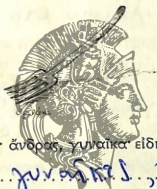
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Εἶχα.. ἄχνημα.. ἐπὶ.. μα.. κ..
..... ἔπ.. α.. εἰς.. τὸν.. σωρόν
δὲν.. ἔ.. καρφών.. ν.. το.. τι..

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

.. τὸ.. ἀνέμισμα.. ἐχ.. ν.. το.. μὲ.. τὰ.. ὡς.. ἄ.. ν..
ἔργα.. λ.. τ.. α.. (.. δ.. ι.. κ.. ρ.. ι.. α.. ν.. ι.. ,.. φ.. τ.. υ.. ἄ.. ρ.. ι..).....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ἄνδρες.. καὶ.. γυναικες.. ,.. ὅχι.. εἰς.. δικὸν..
.. λιχνιστὴς.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

.. ἔ.. λ.. ἰ.. χ.. ο.. ν.. το.. «.. ἰ.. χ.. κ.. ρ.. δ.. ο.. ὡ.. ».. ὅ.. κ.. α.. ρ.. π.. ο.. δ.. ,..
.. ἀ.. π.. ο.. χ.. ω.. ρ.. ῖ.. ζ.. ε.. το.. μὲ.. κ.. ὁ.. σ.. κ.. ι.. ν.. α.. ὁ.. ρ.. ο.. χ.. η.. ν.. α..
.. ἢ.. τ.. ι.. ρ.. α.. ρ.. η.. ν.. α.. ,.. μὲ.. μ.. ε.. γ.. α.. λ.. η.. ι.. σ.. ὁ.. π.. εἰ..
.. δ.. α.. ὡ.. ἰ.. ρ.. ο.. ν.. α.. ἰ.. σ.. μ.. α.. δ.. ἰ.. ν.. ἔ.. χ.. η.. ν.. ο..

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

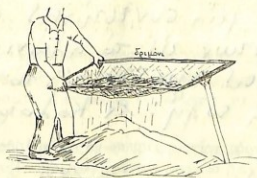
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

... ἔχινετο μετὰ κόσκινον

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μετὰ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρη, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχθυογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Εἰναι το διαβαθμωθρον ὑπὸ γνηκός
καὶ μετὰ ἰδικοκ καὶ σκικον, τὸ ακδερν
νινα

- 7) "Όταν έτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
ροὶ ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
(θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ ἀσπασμοὶ
τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

ἡ ψυχὴ καὶ ζῆτο τὸ σωτὴρ μὲν ζῆλον
 αὐτὴν ἐπὶ τοῦ σωτοῦ ἀγαθόντα
 σκωρὸς. ἔπειτα θῆκετο τὸ μῖσος
 τοῦ σωτοῦ. ἵνα διακριθῇ. Τὸς κύριον
 καὶ ἀπαρτὸς τοῦ σωτοῦ σὺν ἡμῖν.

- 8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

Εχόντες μια συνουσία οὐκ ἑνὸς τῶν
 θεογονημάτων εἰς τὸ ἀδυνατοῦν. Ἡ
 συνουσία ἐχόντες εἰς τὸ ἀδυνατοῦν. Ἐν
 νουθεσίᾳ ἡ εὐχή: «καταφρονεῖτε» >>

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Ἀμέβωδ. εἰς τὸ ἀλώνι ἤρχιτο. ὁ ἀγροφυλάξ
καὶ ἡ ἀμέβωδ. 2% (ὁ κάδας.)

Ἐμπεριῶτο μὲ τὸ σχεδιασθὲν δοχεῖον τὸ ὅποιον
ἐχώρει 11 ὁκάδας καὶ ἐλεγχέτο ἐμὲ καὶ τοῦ

μισοκίλι

κύπελλον

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο, **Ναί**

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, **-**

γ) τὸ γυφτιάτικο, **-**

δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρον τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

Ἦτο τὸ ἀνωτέρω σχεδιασθὲν δοχεῖον
ἐκ λομαρίνης

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

Ἀπεθηκεύετο εἰς τὴν οἰκίαν ἐντὸς ἐνδοκίων
καθονίων μεγάλων

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ... τὸ ἄχυρον... εἰσθῆκω...
 ἐν τῷ... ὡς... χωρὶς... ἢ... ὡς... ἀχυρῶνα...

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

? ἐγένετο... μετὰ τὸ... ἀλώνισμα...

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΘΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), ᾠποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

? ἀναμμα φωτιάς... ἐλάμβανεν... χώραν... καὶ
 ἔλακοτον αὐτὴν... τὸ ἔθιμον... τοῦ... 1)... κατὰ
 τίς... ᾠποκριές... καὶ... 2)... τὴν παραμονὴν τοῦ
 τῶν ἡμερῶν τοῦ ἔτους...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

? ἀπὸ... τῆς... ἐν ἑσπέρas... τοῦ... τριωδίου... μέχρι
 καὶ τῆς... καθαράς... ἀναμνίσσεως... τοῦ ἁγίου...
 τῶν ἡμερῶν... ἐγένετο... τὰ βράδια... εἰς κοινὸν...
 χώρου.

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

Δέν υπήρχιν... επίδική... άναμαδιά.....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος;....

Τών... πυρών... ήναπτυν... και... άναπτουν
παιδιά... και... υιοί.....

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά την πυράν.

Τά κλέπτουν; "Αν ναι, από ποιον μέρος;.....

τά συλλέγουν... παιδιά... από... τούς... γείτονες.

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Οδάκις... τρελών... τών... συλλεγόντων... ξύλα
πυρώνουν... τών... παιδιών... και... γείτονων... άλλων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τσίπον διά κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ζόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

Ύρισμέναι... γυναικες... ήνωριζαν... περική
ζόρκια... τών... όποιων... ήλθον... μουσικώς... διά
νά... άναδούν... τών... μάγαν... ~~επειδή... ήλθον... και~~
~~ώστε... ήλθον... και~~.....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

Γύρω... από... τών... πυρών... ήπιδον...
άνδρες... και... παιδιά... χορίν... άετιότητος.
ήπικον... γύρω... από... τών... πυρών... ήχορυν-
ον... και... χορεύουν... άνδρες... και... γυναικες.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Δέν... ὑπάρχειν ἔθιμον... καὶ... ρίπτουν...
εἰς τὴν... φωτιάν... καὶ...
.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

..... Ὁμοιώματα... δέν... ἐκαίοντο...
.....
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΙΘ/ΣΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ
ΝΑΥΠΑΓΙΑΣ-ΕΡΜΙΟΝΙΔΟΣ
Αριθ. Πρωτ: 1097

ΕΠΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙ
Εν Ναυπλίου τῇ 6-4-1970

Πρός
τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν
-Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς
Ἑλληνικῆς Λαογραφίας-
Ὁδὸς Ἀναγνωστοπούλου 14
Εἰς Ἀθήνας (Τ.Τ.136)

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀποστείλωμεν ὑμῖν, συνημμένως, τὰ ληφθέντα
εἴκοσι πέντε (25) ἀντίτυπα τοῦ ἐρωτηματολογίου ὑμῶν, διὰ τὴν σύντα-
ξιν Λαογραφικοῦ Ἀτλαντοῦ τῆς Ἑλλάδος, δεόντως συμπληρωμένα παρ'
εἴκοσι πέντε (25) διδασκάλων τῆς καθ' ἡμᾶς περιφερείας, διὰ τὰ καθ'
ὑμᾶς.

Ἀνακοίνωσις ΥΠΑ

Υπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας

-Δ/νσιν Δημοτ. Εκπ/σεως-

- Τμήμα Προσωπικοῦ-

εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ὑπ' ἀριθ.

55584/1969, Δ/γῆς του.

Εἰς Ἀθήνας

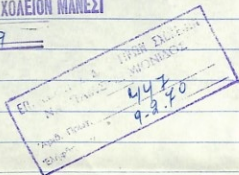

Μετά τιμῆς
Ὁ Ἐπιστολεωφίτης
Σταυρὸς Παπαδημητρίου
Δημ. Σ. Παπαδημητρίου

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΝ ΠΑΥΣΑΝΑΣ - ΕΡΜΟΝΙΔΟΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΜΑΝΕΣΙ

Αριθ. Πρωτ. 19

Προς

Το Κέντρο Έρευνας της
Ελληνικής Λογογραφίας
(Δια του κ. Επαμεινώνου Δημ.
Έκπ/σως Έκπ/σδ Περιφέρειας
Ναυπλίας - Ερμονίδος)
Εις Αθήνας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Εν Μανέσι τη 8-2-1970.

ΑΘΗΝΑΙΟΝ

Λαμβάνω την τιμήν να
υποβάλω χείρ συνημμένως
αυτῶν ἑρωτηματολόγιον διὰ
χρηστικὰ ἔργα καὶ κατ'
ἐξουσίαν πορὰ δόξαν ὑμῶν
ἀπορῶν, μετὰ περιγραφῆς
τοῦ χειρτοικοῦ βίου τῶν
κατοίκων τῆς κοινότητος
Μανέσι Ἀργολίδος.

Εὐπαιδεύτατος

Ὁ Διευτὴς τοῦ ἔχουριου
Ν. Π. Ζῆς

Περιγραφή τοῦ γεωργικοῦ βίου τῶν
κατοίκων τῆς κοινότητος Μάνεσι
Ἀρχοτίδος.

Εἰς τὴν κοινότητα Μάνεσι ἡ κυρία ἀσχολία
τῶν κατοίκων δὲν ἦτο ἡ καλλιέργεια
τῶν διμυτριάων. Κυρία ἀσχολία αὐτῶν
ἦτο ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ. Ἡ ἀσχολία
ντο ὅμως καὶ μετὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς
ἀμπέλου, τῆς ἐταίας, τῶν διμυτριάων καὶ
κατὰ τὰ τελευταῖα ἐπὶ πολλοὶ ἐκ τῶν
κατοίκων ἐστράφησαν πρὸς τὴν καλλιέργειαν
τῶν ἐσπεριδοειδῶν καὶ τῶν κηπευτικῶν.

Ἡ καλλιέργεια τῶν διμυτριάων καὶ κυρίως
τοῦ σίτου ἀπεβλέπει ἐπὶ ἀποβλέπει εἰς τὴν
ἐξασφάλισιν τῆς ἀναγκαζομένης διὰ τὴν
οἰκίαν τῶν κατοίκων ποσότητος σίτου.
Σήμερον δὲν καλλιεργεῖται ἀμπέλου.

Ὅσοι ἐκ τῶν κατοίκων ἀσχολοῦντο καὶ
μετὰ τὴν κτηνοτροφίαν, μετὰ τὰς πρώτας βροχὰς
τοῦ Φθινοπώρου, ἐσπεύδον νὰ σπείρουν διά-
φορα κτηνοτροφικὰ φυτά, διὰ τὰ πρόβατά
τῶν, ἢτοι: κριθὰρι, βρώμη, λαδοῦρι καὶ βίτω.
Ὅταν ἐφύωνται καὶ ἐμεγάλωνται ὁρίων,
ἤρχισον εἰς αὐτὰ τὴν βοσκὴν τὰ πρόβατά
τῶν. Τὸ ἴδιον γίνεται καὶ σήμερον.

Πρὸ τοῦ 1950 ἀπὸ τὰς ἀρχαῖς Ὀκτω-
βρίου ἤρχισεν ἡ σπορά τοῦ σίτου. Σήμερον
σπέρνουν τὸν σίτον κατὰ τὸν μῆνα Νοε-
μβρίου.

#

Ἀπὸ τοῦ 3^{ου} δευτερίου τοῦ Ὀυτωθρίου
μέχρι 20 Δευτερίου ποτὲς φορές, οἱ
κατοικοὶ ἐσπορεύονταί μετ' τὴν σύμφορμὴν
τοῦ ἐλασιώρκου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἔβαλον
τὸ ἔλασον εἰς ἐλασοτριβεῖα ἐντὸς τοῦ χωρίου.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἐν τῷ κοινῷ
ἡ παραγωγή τῶν ἐσπεριδοειδῶν εἰς τὴν Ἀ-
ργυρίδην, ἀπὸ τοῦ Ὀυτωθρίου μέχρι τέλει Ἰ-
ανουαρίου, οἱ περισσότεροι ἐν τῶν κατοίκων,
ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐργάζονται ὡς ἐργά-
ται εἰς τὴν κοπὴν ἐν τῷ δένδρῳ καὶ τὴν
μεταφορὰν τῶν καρπομαλίων, ὡς καὶ εἰς τὰ
ἐργαστασία οὐσιευασίας ἐσπεριδοειδῶν εἰς
τὴν γύρω περιοχὴν, καὶ τὸ βράδυ ἐπιστρέ-
φουσιν εἰς τὰς οἰκίας τῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΑΤΑ Τὸν Μῆνα Μαρτίου Εἰς τὸν

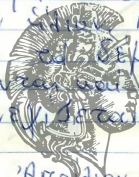
κατοίκων - καλλιεργῆται καὶ τοῦ κοινῶν οἱ κα-
τοικοὶ τοῦ χωρίου ἐκείνῃ καλλιεργῆται ἔτσι-
μῶς τὸ φυτώριον τοῦ καπνοῦ, τὸ ὁποῖον
λέγεται «τσάμι». Σπέρνει εἰς ἕνα ὁρισμέ-
νον χωρὸν πηλοῖον τῆς αὐτῆς τοῦ κοινῶν
σπόρου, ἐν τῶν ὁποίων φυτρώσκει τὰ μικρὰ
φυτὰ τοῦ καπνοῦ. Αἱ περιποιήσεις αὐτοῦ συν-
ίστανται εἰς πότισμα διὰ κοινῶν ποτιστη-
ρίων, τίπαινον διὰ ζωϊκῆς ἀντρείας καὶ σιέ-
πασμα διὰ μαλμαριάνων ἐν νάυλῳ, πρὸς
προφύλαξιν ἐν τῷ ψύχρῳ.

Ἀπὸ τὰ μέσα Μαρτίου ἀρχίζει τὸ φύτεμα
τοῦ καπνοῦ εἰς τὸν καπνοκρῶν, (καὶ σπανίως
ζωντῶν) ὁ ὁποῖος ἔχει ἐκτιμῶσθαι διὰ δύο

ὀρχημάτων καὶ σβαρνίσματος. ἔξαιθουν τὰ
 μὲν ὑποὶ αὐτῶ τὰ «ἐξάνια» καὶ τὰ
 μεταφυτεύουν εἰς τὸν ἄγρον. Μετὰ ἀπὸ 25-
 30 ἡμέρας ἀρχίζει τὸ σπείρισμα. Κατὰ
 τὰ μέσα Ἰουνίου ἀρχίζει ἡ σπορὰ ἀρχίζει
 ἡ σπορὰ τῶν φυτῶν τοῦ καπνοῦ.
 Μετὰ εὐθὺς εἰς τὸν ἄγρον πρὶν κατὰ 24-
 26 ἡμέρας καὶ ἀπὸ βερίσκου μετὰ 24-26
 ἡμέρας καὶ τὰ φυτὰ εὐθὺς εἰς τὰ 24-26, τὰ
 μεταφέρουν σὴν οἰκίαν, ὅπου ἀρχίζει ἡ
 μέσος τὸ «πέρασμα τοῦ φυλλοῦ» ἀπὸ
 μὲν καὶ μετὰ 24-26. Μετὰ, εἰς βερίσκου,
 ὅπου ἔχουν περάσει τὸ φυλλόν, εἰς
 βερίσκου σὴν οἰκίαν. Μετὰ τὴν 24-
 26 ἡμέραν γίνονται τὰ 24-26 τοῦ καπνοῦ
 τὰ 24-26 ἀφαιρῶνται καὶ «ἐξάνια» καὶ
 ἡ ἐργασία συντελεσθεῖς εὐς τὰ μέσα
 Σεπτεμβρίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον καὶ Μαῖον ἀρχο-
 ροῦνται μὲ τὴν καπνὴν, ξηραίνουσιν καὶ
 μεταφορᾶν τοῦ σανοῦ, τοῦ ὁπωίου ἡ σπο-
 ρὰ γίνεταί τὸν Ὀκτώβριον.

Κατὰ τὸν Μαῖον καὶ Ἰούνιον
 οἱ καπνοὶ ἀρχοῦνται μὲ τὸν βερί-
 σκον καὶ ἐν συνεχείᾳ μὲ τὸ ἀθωνι-
 σμα, διὰ ἀθωνιστικῶν μηχανῶν σπεί-
 ρον, τοῦ σίτου.

Κατὰ τὸν Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον
 σπείρουν τὰ χειμωνιάτικα καὶ ὑπερ-
 πλά, ὅσοι ἀρχοῦνται μὲ αὐτὰ. Κατὰ

(4)

τὸν Σεπτέμβριον σπέρνουν τὴν σπανίαν
καὶ τὸν Ἀπρίλιον καὶ Μάιον εἰς νεύματα
εἶναι.

Αἱ κυριώτεραι μεταρρυθμίσεις εἶναι
ἡ χρησιμοποίησις τοῦ σιδηροῦ ἀρύτρου
ἀπὸ τοῦ ἐτους 1924, τοῦ τραυτέρ ἀπὸ
τοῦ ἐτους 1960 καὶ τῆς θεριστικῆς καὶ ἀθω-
νιστικῆς μηχανῆς ἀπὸ τοῦ ἐτους 1955 καὶ 1950 (τῆς αὐ-
τοκινήτου βιδοχοῦ).

Σιδηροῦ ἀρύτρου μονότροπο.

Πληροφορητὴς γεωργός: Παναγιώτης Καραμάνος
ἡλικία: 64.

Γραμματικὴ γνώσις: Ἀπόφοιτος ἑλληνικοῦ σχολίου
τόπος γεννήσεως: Χωρίον Μανέγι Ἀργολίδος.

[Συλλογὴς: Ἄμπρος Θεοφ. Ποζιός, διδάσκαλος.
Ἡ συλλογὴ αὕτη γίνετο ἀπὸ 10-1-70 μέχρι 5-2-70.]

(5)

Εν Μαρίγγι τη 6-2-1970
Ο συλλογὴς δι' ἑνὶς τοῦ σχολείου
Ποζιός

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ